รวมสุภาษิต คำกลอน ธรรมสอนใจจากต้นไม้

# ต้นไม้พูดได้

## จาก..พุทธมณฑล

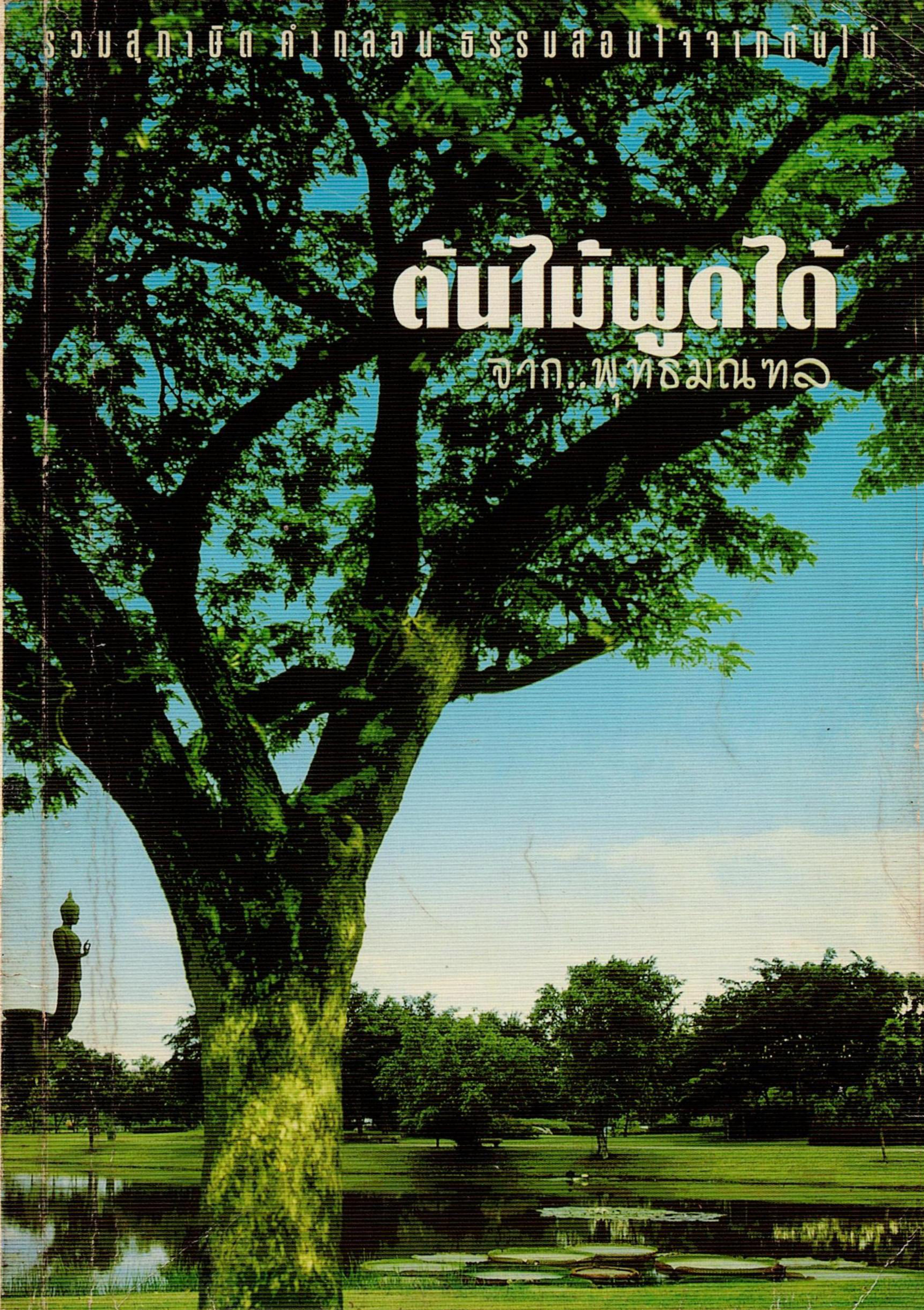

เพื่อความเจริญแพร่หลายแห่งธรรม

และความเจริญงอกงามแห่งปัญญา

..............................................................................................

..............................................................................................

# คำนำในการจัดพิมพ์

การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรหลานของบิดามารดา และปู่ย่าตายายของชาวไทยในสมัยก่อน มักถ่ายทอดออกเป็นภาษิตและคำกลอนที่มีคติเตือนใจแก่บุตรหลานของตน ซึ่งได้รับผลดีอย่างมากด้วยเป็นถ้อยคำที่สะกิดใจ คล้องจองและเข้าใจได้ง่าย ผู้ที่ได้ยินได้ฟังเพียงครั้งเดียวก็สามารถจะจดจำและสามารถจะนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวได้เป็นอย่างดี

ธรรมสภา เห็นคุณค่าและคุณประโยชน์ที่จะได้รับดังกล่าว ตลอดจนได้มีสาธุชนและพุทธบริษัทเป็นจำนวนมาก ที่เดินทางมายังพุทธมณฑล เมื่อได้พบเห็นสุภาษิต คติธรรม คำกลอนต่างๆ ก็มีความสนใจอย่างยิ่ง พร้อมกับทางธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม ต้องการอนุรักษ์สุภาษิต คติธรรม คำกลอนอันมีค่ามิให้สูญหายไป ด้วยหวังประโยชน์จักบังเกิดแก่พุทธบริษัททั้งหลาย จึงขออนุญาตรวมเป็นรูปเล่มขึ้นเพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจทุกท่านนำมาใช้เป็นคำสอนหรือภาษิตเตือนใจ อันจะนำมาซึ่งความสุขความเจริญทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ปรารภเหตุและคุณประโยชน์ที่พึงจะได้จากการจัดพิมพ์ดังกล่าว จึงขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของ ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม เป็นอย่างยิ่ง และหวังว่าสุภาษิต คติธรรม คำกลอนต่างๆในหนังสือเล่มนี้จักอำนวยประโยชน์แก่ทุกท่านสมเจตนารมย์ที่ปรารถนาทุกประการ

(ดร. อำนาจ บัวศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานพุทธมณฑล

# ต้นไม้พูดได้
## จาก...พุทธมณฑล

ธรรมสภา ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้เป็นเจ้าของสุภาษิต คติธรรม และคำกลอนต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างสูง ที่ได้สร้างสรรค์ สุภาษิต คติธรรม และคำกลอน อันมีคุณค่าและคุณประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลัง ที่ได้พบได้เห็น และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ธรรมสภา

ด้วยความสุจริต หวังดี

ธรรมสภาปรารถนาให้โลกพบกับความสงบสุข

## รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

⊙ ถ้าวัวรัก จักต้อง ประคองผูก
ถ้ารักลูก ถูกวิถี ต้องตีด่า
หากพ่อแม่ พะนอลูก ถูกเวลา
ลูกจะพา วงศ์ตระกูล จำรูญเจริญ

⊙ เด็กจะดี เพราะมีธรรม ประจำจิต
พูดทำคิด พินิจหนัก รักเหตุผล
อนาคต ประเทศชาติ ปราศมืดมน
เพราะเยาวชน มีธรรม ประจำใจ

⊙ ใคร่ครวญดู พ่อแม่ ที่รักลูก
เพราะท่านปลูก เมตตา เป็นหลักฐาน
รักเยือกเย็น เป็นอยู่ ยืดยาวนาน
รักสงสาร คงมั่น จนวันตาย

# พอดี

⊙ ความไม่พอ - ใจจน เป็นคนเข็ญ
พอแล้วเป็น เศรษฐี มหาศาล
จนทั้งนอก ทั้งใน ไม่ได้การ
จงคิดอ่าน แก้จน เป็นคนมี

⊙ ไม่มีดี นั่นแหละดี มีให้มาก
มีแต่อยาก มากมี ไม่ดีหนอ
ตัดความอยาก พรากความมี ที่ไม่พอ
บัณฑิตก่อ มีชื่อ คือ "พอดี"

⊙ หย่อนนักดีด ไม่ดัง ไม่ไพเราะ
ตึงก็เปราะ ขาดง่าย ระคายหู
ถ้าสายกลาง เสียงเพราะ วิเคราะห์ดู
ไพเราะหู ผู้ฟัง ทั้งโลกา

# คนดี

⊙ อันคนดี มีธรรม จำเริญศรี
มารยาทดี คนชม นิยมหมาย
รู้ดีเป็น ศรีสำหรับ ประดับกาย
เชิดหญิงชาย เกียรติเด่น เป็นนิรันดร์

⊙ งานสำเร็จ เสร็จกิจ ผลิดอกผล
ประชุมชน ได้ประจักษ์ เป็นหลักฐาน
ว่าคนดี ดีแท้ เขาแน่งาน
ทั้งเราท่าน ไม่อิจฉา พากันชม

⊙ อันคนดี ทำดี เป็นศรีศักดิ์
คนรู้จัก กราบไหว้ ไว้สูงเด่น
ค่าของคน สูงหรือต่ำ ทำเอาเป็น
ดั่งเราเห็น เรารู้ อยู่ทุกวัน

# ความดี

⊙ อันโคควาย เลี้ยงไว้ ใช้งานไถ
เมื่อตายไป เนื้อและหนัง ยังให้ผล
วิสัยพาล พาลเพียร เบียดเบียนคน
ประพฤติตน ไร้ค่า เลวกว่าควาย

⊙ วัวควายตาย เหลือไว้ เพียงเขาหนัง
ช้างตายยัง เหลืองา เป็นศักดิ์ศรี
คนเราตาย เหลือไว้ แต่ชั่วดี
บรรดามี ประดับไว้ ในโลกา

⊙ คนด้อยกว่า เรานี้ มีมากเหลือ
คนเขาเหนือ กว่าเรา ก็มีถม
อย่าเย่อหยิ่ง ทรนง มัวหลงงม
อย่าหลงชม ว่าตัวเด่น จะเป็นภัย

# พอใจในสิ่งที่ตนมี

⊙ แสงหิ่งห้อย ร้อยล้าน ประมาณโกฏิ
จะรุ่งโรจน์ เทียมจันทร์ นั้นอย่าหมาย
แสงหิ่งห้อย น้อยอยู่ มิรู้วาย
จันทร์ก็ฉาย แสงจ้า ทั่วฟ้าดิน

⊙ เชื้อชาติอึ่ง ผึ่งผยอง สยองเกล้า
จะให้เท่า คาริน สิ้นสมหมาย
ถ้าขึ้นพอง ท้องแตก แหลกละลาย
ถึงความตาย เสียเปล่า พึงเข้าใจ

⊙ รีบสร้างสม คุณงาม ความสามารถ
ไม่ประมาท มัวทะนง ด้วยหลงใหล
เมื่อชีวิต แตกดับ ลับล่วงไป
ผลจักเป็น ปัจจัย ในทางดี

# มองแต่แง่ดี

⊙ เขามีส่วน เลวบ้าง ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา ส่วนที่ดี เขามีอยู่
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังน่าดู
ส่วนที่ชั่ว อย่าไปรู้ ของเขาเลย

⊙ จะหาคน มีดี โดยส่วนเดียว
อย่ามัวเที่ยว ค้นหา สหายเอ๋ย
เหมือนเที่ยวหา หนวดเต่า ตายเปล่าเลย
ฝึกให้เคย มองแต่ดี มีคุณจริง

⊙ แง่ของตน และคนมอง ทั้งสองอย่าง
ย่อมเป็นทาง มองได้ หลายวิถี
มองแง่ร้าย หายนะ ก็จักมี
มองแง่ดี ก็มีสุข ทุกข์บรรเทา

# ไม้ล้ม คนล้ม

๏ อันไม้ล้ม ข้ามได้ ไม้ไม่ว่า
คนล้มอย่า ได้ข้าม หยามหมิ่นเขา
เราล้มบ้าง พอเขาข้าม ตามอย่างเรา
คงเล่นเอา ชอกช้ำ ระกำทรวง

๏ ความผิดพลาด ครั้งก่อน สอนให้รู้
ช่วยเป็นครู เตือนสติ มิให้ฝืน
จงระวัง รอบคอบ นั่งเดินยืน
ยามค่ำคืน จงตรองตรึก นึกทบทวน

๏ อย่าเสียใจ ถ้าชีวิต ต้องผิดพลั้ง
เอากำลัง สู้เถิด จะเกิดผล
ไม่ต้องนั่ง ช้ำทรวง ดวงกมล
คงสักวัน ฟ้าจะดล หายหม่นทรวง

# เตือนตน

⊙ อันความดี มิได้มี ที่คนอื่น
อย่าหลงยื่น คำชม งมโง่เขลา
อันความดี นั้นมี ที่ตัวเรา
ไม่ต้องเฝ้า คอยรอ ขอจากใคร

⊙ อยากรู้ว่า ดีชั่ว ดูตัวเรา
ว่ากิเลส บางเบา ไปบ้างไหม
ใครจะว่า ดีไม่ดี มิเป็นไร
พิษไม่มี ที่ใจ นั่นแหละดี

⊙ ตนเตือนตน ของตน ให้พ้นผิด
ตนเตือนจิต ตนได้ ใครจะเหมือน
ตนเตือนตน ไม่ได้ ใครจะเตือน
ตนแชเชือน ใครจะเตือน ให้พ้นภัย

# ใกล้เกลือกินด่าง

⊙ อยู่ใกล้เกลือ กินเกลือ มีดีอ้าง
อยู่ใกล้ด่าง กินด่าง ก็เหมาะสม
อยู่ใกล้เกลือ กินด่างตาม ไม่น่าชม
อยู่ใกล้ด่าง กินดินตม สิ้นราคา

⊙ การฟังธรรม ได้บ้าง บางครั้งนี้
เป็นความดี มีผล มงคลหู
ฟังสิ่งใด อย่าฟังเล่น คิดเป็นครู
จะรอบรู้ เพราะสดับ หมั่นตรับฟัง

⊙ เมื่อไม่เรียน ขอรับรอง ต้องไม่รู้
เมื่อไม่ดู ขอรับรอง ต้องไม่เห็น
เมื่อไม่ทำ ขอรับรอง ต้องไม่เป็น
นี่เป็นเกณฑ์ ประจำตัว ทั่วทุกคน

## รู้หน้า ไม่รู้ใจ

⊙ คนเลี้ยงไก่ ใครที่ไหน เขาเลี้ยงเปล่า
ทุกเม็ดข้าว หมายไข่เนื้อ ไปเมื่อหน้า
เขาเกื้อกูล แก่เรา เข้าตำรา
ย่อมคาดหน้า สิ่งสนอง ต้องระวัง

⊙ อย่าทำอย่าง เสือสาง พรางสีเสือ
ลวงให้เนื้อ เชื่อลง ไม่สงสัย
เห็นเหลืองเรื่อ นึกว่าเนื้อ ใช่เสือไพร
จวบบรรลัย จึงรู้จัก พยัคฆา

⊙ หวานเป็นลม ขมเป็นยา ตามภาษิต
เป็นข้อคิด เอื้อเฟื้อ คอยเกื้อหนุน
หลงคำหวาน มารร้าย ตายทารุณ
คำขมขุ่น ก้องโสต ปราศโทษเอย

# สามัคคี

๏ ลิ้นกับฟัน ใกล้กัน มันก็ยาก
อยู่ในปาก ของเรา ยังเศร้าหมอง
กระทบกัน บ่อยบ่อย ไม่ปรองดอง
เหมือนพี่น้อง ญาติมิตร ยังผิดใจ

๏ ถึงผิดพ้อง หมองกัน สักพันครั้ง
แต่ใจยัง เมตตา อัชฌาสัย
อย่าตัดขาด ชาติเชื้อ สิ้นเยื่อใย
ใช่อื่นไกล ญาติมิตร คิดให้ดี

๏ ความชื่นชม กลมเกลียว ย่อมเหนี่ยวโลก
ให้สูญโศก สิ้นทุกข์ สบสุขสันต์
คุณธรรม นำให้ เข้าใจกัน
มิตรสัมพันธ์ ผูกจิต สนิทนาน

# คิดก่อนทำ

⊙ คิดก่อนแล้ว ค่อยทำ จงจำไว้
ทำอะไร ต้องคิด ทั้งหน้าหลัง
อย่าปล่อยตัว ให้ทำ ตามลำพัง
ต้องเอาใจ เหนี่ยวรั้ง เสมอไป

⊙ ก่อนจะทำ สิ่งใด ใจต้องคิด
ถูกหรือผิด อย่างนี้ ดีหรือไม่
ถ้าเห็นว่า ไม่ดี มีโทษภัย
ต้องหาทาง ทำใหม่ ทำให้ดี

⊙ อยู่ที่ไหน อยู่ได้ ให้เขารัก
ดีประจักษ์ ดีช่วย อำนวยผล
คิดอะไร คิดให้รู้ สิ้นกังวล
ดีเป็นผล ดลสนอง ต้องใจเอย

# กาลเวลา

⊙ เห็นใบไม้ ร่วงหล่น ระคนจิต
ดูชีวิต เริ่มชรา พาใจหมอง
คิดสิ่งใด ทำใจมั่น หมั่นตริตรอง
อย่าให้หมอง ราคี ชีวีวาย

⊙ คืนวัน พลันดับ ลงลับล่วง
ท่านทั้งปวง อุตส่าห์สร้าง ทางกุศล
แก่ลงแล้ว รำพึง ถึงตัวตน
อายุคน นั้นไม่ยืน ถึงหมื่นปี

⊙ กาลนี้มิ - ได้รอ เราหนอหนา
อย่ามัวมา มึนเมา เลยเราเอ๋ย
หลงนิยม ชมทุกข์ ว่าสุขเสบย
ไม่ช้าเลย จะต้องลา โลกคลาไคล

# เดียวดาย

๏ เจ้าเกิดมา ก็มา แต่ตัวเปล่า
ใครหอบเอา สมบัติมา ก็หาไม่
ถึงคราวจาก ทอดทิ้งไว้ มิเอาไป
ติดตามได้ แต่บาปบุญ ของเจ้าเอง

๏ อย่าโลภมาก อยากใหญ่ ใจวุ่นยิ่ง
จนแย่งชิง ข่มเหงเขา เอาแต่ได้
จะฉ้อโกง เบียดเบียนเขา ไปทำไม
ไม่เห็นใคร เอาไปด้วย เมื่อม้วยมรณ์

๏ อันสมบัติ พัสถาน บริวารพร้อม
จักห้อมล้อม เราได้ เพียงชั่วหน
พอชีพดับ ทับถมดิน สิ้นฝูงชน
เหลือเพียงตน ไปเดี่ยว แต่เดียวดาย

# เกิด แก่ เจ็บ ตาย

⊙ เกิด มาเพียรก่อสร้าง ความดี
แก่ เฒ่ากุศลมี เสาะบ้าง
เจ็บ ป่วยพยาธิ มีทั่ว กันนา
ตาย แต่กายชื่อยั้ง ชั่วฟ้าดินสลาย

⊙ ชาติ เกิดรูปพร้อม อาการ
ชรา ร่างสาธารณ์ เหี่ยวแห้ง
พยาธิ บันดา ต่างต่าง
มรณะ กาแร้ง แย่งยื้อกันกิน

⊙ เกิดแก่พี่แต่ล้วน อนิจจัง
ใช่เที่ยงใช่จีรัง อยู่ได้
เจ็บตายใช่จะบัง คับอยู่
เกิดแก่เจ็บตาย นั่นล้วนกวนเรา

## หนีไม่พ้น

⊙ แม้ซ่อนกาย ในกลีบเมฆ กลางเวหา
ซ่อนกายา กลางสมุทร สุดวิสัย
จะซ่อนตัว ในหุบเขา ลำเนาไพร
ณ ถิ่นใด พ้นตาย นั้นไม่มี

⊙ ถึงรูปงาม ลออลักษณ์ สักเพียงไหน
ที่สุดไซร้ ย่อมเน่าเหม็น เป็นเหยื่อหนอน
ชีวิตนี้ ไม่ดำรง คงถาวร
ความม้วยมรณ์ เท่านั้น เป็นความจริง

⊙ ชีวิตใด ใดใน โลกนั้น
ล้วนเหมือน ความฝันอัน เหลวไหล
ฝันดี ฝันชั่ว กลั้วกันไป
ไม่เท่าไร ต้องนอน ม้วยมรณ์เอย

# ตายก่อนตาย

⊙ ตายเมื่อตาย ย่อมกลาย ไปเป็นผี
ตายไม่ดี ได้เป็นที่ ผีตายโหง
ตายทำไม เพียงให้ เขาใส่โลง
ตายโอ่โถง นั้นคือตาย เสียก่อนตาย

⊙ ตายก่อนตาย มิใช่กลาย ไปเป็นผี
แต่กลายเป็น สิ่งที่ ไม่สูญหาย
ที่แท้คือ ความตาย ที่ไม่ตาย
มีความหมาย ไม่มีใคร ได้เกิดแล

⊙ คำพูดนั้น ผันผวน ชวนฉงน
เหมือนเล่นลิ้น ลาวน คนตอแหล
แต่เป็นความ - จริงอัน ไม่ผันแปร
ใครคิดแก้ อรรถได้ ไม่ตายเอย

## เวียนเกิด เวียนตาย

⊙ อันความตาย ชายนารี หนีไม่พ้น
มีหรือจน ก็ต้องตาย กลายเป็นผี
ถึงแสนรัก ก็ต้องร้าง ห่างทันที
ไม่วันนี้ ก็วันหน้า จริงหนาเรา

⊙ ดินจะกลบ ลบกาย วายสังขาร
ไฟจะผลาญ เผาซาก สิ้นสาบสูญ
แต่ความดี มีอยู่ คู่ค้ำคูน
ช่วยเทิดทูน แทนซาก ที่จากไป

⊙ ต้องเวียนเกิด เวียนตาย ตามบุญบาป
เมื่อไรทราบ ธรรมแท้ ไม่แปรผัน
ไม่ต้องเกิด ไม่ต้องตาย สบายครัน
มีเท่านั้น ใครหาพบ จบกันเอย

# สังขาร

⊙ อันความดี ที่ทำ ประจำชีพ
เหมือนประทีป ส่องสว่าง กลางเวหน
ถ้าทำดี ดีต้อง เป็นของตน
ถึงวายชนม์ ชื่อก้อง คะนองนาน

⊙ อันสังขาร อาศัย ปัจจัยแต่ง
ท่านแสดง ว่าธาตุสี่ ให้มีขันธ์
อันสังขาร ย่อมแปรปรวน ทุกแห่งอัน
เพราะเกิดนั่น เหตุแห่งดับ กำกับกัน

⊙ โอ้ร่างกาย ของเรา มันเน่าแน่
ไม่มีแปร เปลี่ยนผัน หันไฉน
ต้องรู้ตัว อยู่เสมอ อย่าเผลอใจ
สิ่งอันใด ควรทำ รีบจ้ำเอย

# รูป เสียง กลิ่น รส

⊙ อันรูปรส กลิ่นเสียง นั้นเพียงหลอก
ไม่จริงดอก อวิชชา พาให้หลง
อย่าลืมนะ ร่างกาย ไม่เที่ยงตรง
ไม่ยืนยง ทรงอยู่ คู่ฟ้าเอย

⊙ กายนี้ท่าน เปรียบดั่ง ท่อนไม้
ครั้นดับไป สมมติ ว่าเป็นผี
เครื่องเปื่อยเน่า สะสม ถมปฐพี
เหมือนกันทั้ง ผู้ดี และเข็ญใจ

⊙ ขอให้พวก เราทั้งหลาย จำไว้เถิด
ว่าการเกิด นี้ลำบาก ยากนักหนา
ครั้นคนเรา ได้กำเนิด เกิดขึ้นมา
ก็กลับพา กันไปถึง ซึ่งความตาย

## เกิด - ตายเท่ากัน

⊙ ชีวิตใช่อยู่ยั้ง ยืนยง
แปรเปลี่ยนสลายลง ส่องฟ้า
ใดใดที่ประสงค์ สุจริต
ควรเพิ่มพิริยะกล้า กอปรให้สมบูรณ์

⊙ คราเมื่อ ชีวิตดับ
อีกทั้งทรัพย์ และยศ ก็หมดสิ้น
หญิงเคยแนบ แอบอุรา เป็นอาจินต์
ถึงกับสิ้น เยื่อใย สิ้นไมตรี

⊙ เกิดเท่าไหร่ ตายเท่านั้น เหมือนกันหมด
มิใช่ปด ให้หลงผิด คิดเหลวไหล
เร่งทำดี แต่วันนี้ พี่น้องไทย
ไม่มีใคร อยู่ค้ำฟ้า ทั่วหล้าเอย

# สิ่งปรุงแต่ง

⊙ ผู้สำเร็จอรหันต์ล้วน มฤตยู ยำเกรง
ท่านประจักษ์ไตรลักษณ์รอน หลุดแล้ว
ขันธ์ชำรุดทรุดแสร้งดู ธรรมชาติแปรปรวน
ดับแต่ขันธ์ท่านแคล้ว คลาดรมณ์

⊙ แท้ชีพคือถ่านก้อน เดียวเอง
สรรพสิ่งแวดล้อมปลอม แปลงปั้น
ดินหลอมอุทกละเลง ลมเป่า
ไฟแปลบไหม้เนื้อนั้น หน่ายปลง

⊙ ท่านผู้ผ่านร่างข้า จงฟัง
ครั้งหนึ่งข้าเป็นดั่ง ท่านนี้
ไม่นานร่างท่านพัง ดังร่าง เรานา
เตรียมเถิดเตรียมตัวลี้ ติดต้อยตามเรา

## ชีวิตยามมรณัง

⊙ เมื่อเจ้ามา มีอะไร มาด้วยเจ้า
เจ้าจะเอา แต่สุข สนุกไฉน
เมื่อเจ้ามา มือเปล่า เจ้าจะเอาอะไร
เจ้าก็ไป มือเปล่า เหมือนเจ้ามา

⊙ ชีวิตยาม มรณัง นั้นว่างเปล่า
อะไรเล่า มีให้เห็น เป็นคุณค่า
ทั้งลูกหลาน สามี ภริยา
อีกทรัพย์สิน เงินตรา ฐานันดร

⊙ จะขนไป ไม่ได้แน่ แม้สักอย่าง
สิ่งเคยสร้าง สรรค์ไว้ ในกาลก่อน
ไร้ประโยชน์ หมดสวย คราม้วยมรณ์
ต้องจากจร ล่อนจ้อน เหมือนตอนมา

## ความดับแห่งสังขาร

๏ สิ่งปรุงแต่ง ทั้งหลาย ไม่เที่ยงหนอ
มันเกิดก่อ ตามหน้าที่ มีสังขาร
แล้วก็ดับ เป็นธรรมดา ตามอาการ
ไม่อยู่นาน มันเป็น เช่นนั้นแล

๏ สังขารกลุ่ม นี่หนอ ก็เหมือนกัน
จะสิ้นสุด ลงในวัน นี่เป็นแน่
ไม่มีใคร เกิดหรือตาย มีได้แต่
สังขารแท้ มันจะดับ โดยธรรมดา

๏ ความสงบ มีเพราะดับ แห่งสังขาร
มันดับเย็น เป็นนิพพาน สิ้นสังสาร์
นามรูปนี้ ดับวันนี้ เป็นกิริยา
ไม่มีเชื้อ กลับมา เกิดอีกแล

# เงื้อมมฤตยู

⊙ ใดใดในโลกล้วน อนิจจัง
คงแต่บาปบุญยัง เที่ยงแท้
คือเงาติดตัวตรัง ตรึงแน่น
ตามแต่บุญบาปแล้ ก่อเกื้อรักษา

⊙ แม้ใจไม่คร้ามต่อ มรณะภัยฤๅ
ใจก็โล่งแลจะ สุขแท้
ยิ้มหัวบ่อมัวละ เลยกิจ
บ่มิสิ้นหวังแม้ ป่วยเพียงปางตาย

⊙ มีกายกำเนิดแล้ว คงดับ
สูงต่ำไพร่ผู้ดี ไป่ปลอด
ถึงหากว่าทรัพย์มี มวลมาก
ก็มิอาจรอดพ้น จากเงื้อมมฤตยู

# ชีวิตนี้น้อยนัก

๏ ชีวิตนี้น้อยนัก ฉนำกาล
เกิดแก่เจ็บบรรลัยราญ เสมออยู่
สิ่งใดมิยืนนาน ธรรมะกล่าว
ไม่ว่าสัตว์มนุษย์ผู้ เที่ยงแท้มลายชนม์

๏ โคควายวายชีพได้ เขาหนัง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง อยู่ไซร้
คนเด็ดดับสูญสัง ขารร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้ แต่ร้ายกับดี

๏ อันกายสัตว์ ซึ่งอุบัติ ในโลกนี้
ดูไม่มี เห็นอะไร เป็นแก่นสาร
พอสิ้นลม ก็พลอยจม ถมดินดาน
แต่ชื่อเสียง ยืนนาน อยู่นานวัน

# สัจจธรรม

⊙ ชีวิตนี้เปรียบด้วย แสงเทียน
เกิดดับกลับวนเวียน อย่างนี้
หมุนวนดั่งล้อเกวียน ไม่หยุดอยู่นา
ใครเล่าจักช่วยชี้ หักล้อ กงกำ

⊙ ร่ำรวยอย่าได้เย้ย หยิ่งผยอง
ยิ่งใหญ่อย่าลำพอง แผ่นฟ้า
ตกอับจักนั่งจ๋อง กอดเข่า
หาสิ่งใดในหล้า อยู่ยั้งคงทน

⊙ วันคืนกลืนสัตว์สิ้น ผ่านวัย
หนุ่มแก่เปลี่ยนแปรไป รุดหน้า
เจ็บป่วยเพราะโรคภัย ห้ำหั่น
ไม่ว่าเร็วหรือช้า มอดม้วยทุกราย

# อนิจจัง...ไม่เที่ยง

⊙ ใดใดในโลกล้วน อนิจจัง
ทุกสิ่งย่อมผุพัง เสื่อมสิ้น
ทำดีย่อมมีหวัง เป็นที่ พึ่งนา
ทำชั่วตัวด่าวดิ้น สู้ห้วงอบายภูมิ

⊙ อย่าหลงนึกว่าข้า ยืนนาน
อย่าหลงว่าสังขาร หนุ่มแท้
อย่าหลงบ่มีวัน เจ็บป่วย เป็นนา
ความตายหรือจักแก้ หลีกได้ฤๅไฉน

⊙ ยาววาหนาคืบนี้ ดูกาย เถิดพ่อ
ศอกหนึ่งกว้าง ขวนขวาย เพ่งรู้
พินิจอยู่มิวาย จิตจด จ่อนา
เห็นแจ่มจริงยิ่งรู้ พบแท้ สัจจธรรม

## บันทึกการจัดพิมพ์

หนังสือชุด สุภาษิต คำกลอนสอนใจ ชุดนี้ ธรรมสภาได้รวบรวมสุภาษิต คติธรรม และคำกลอนที่ปรากฏตามสถานที่ต่างๆ อาทิ พุทธมณฑลสถาน เป็นต้น โดยคัดเลือกสุภาษิต คติธรรม และคำกลอนที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่พวกเราพุทธบริษัทจักได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และเพื่ออนุรักษ์สุภาษิต คติธรรม คำกลอนอันมีค่าเหล่านี้ให้คงอยู่ มิให้สูญหายไป ด้วยหวังประโยชน์จักบังเกิดแก่อนุชนรุ่นหลังจะได้นำสุภาษิต คติธรรม และคำกลอนดังกล่าวมาเป็นสิ่งเตือนใจและเป็นประทีปส่องทางชีวิต

หนังสือชุดนี้ มีจำนวน ๔ เล่ม ดังนี้

๑. ธรรมะของฝาก　　๒. คำกลอนสอนใจ

๓. ภาษิตเตือนใจ　　๔. ต้นไม้พูดได้

○


การจัดพิมพ์หนังสือธรรมเป็นอนุสรณ์และที่ระลึก นอกจากเป็นการจัดทำสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ที่คงอยู่ยืนนานแล้ว ยังเป็นการบำเพ็ญธรรมทาน คือการให้ธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญว่าเป็นทานอันยอดเยี่ยมอีกด้วย ผู้ปฏิบัติเช่นนี้จึงได้ชื่อว่ามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรม อันจะอำนวยประโยชน์สุขที่แท้จริงแก่ประชาชน

ท่านที่ประสงค์จัดพิมพ์หนังสือธรรมะที่ดี มีคุณภาพ เพื่อเป็นที่ระลึกในทุกโอกาสของงานประเพณี อันเป็นการใช้จ่ายเงินอย่างที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์อย่างถูกต้อง โปรดติดต่อที่... **ธรรมสภา** ๓๕/๒๗๐ จรัญสนิทวงศ์ ๖๒ เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

โทร. ๔๓๔๔๒๖๗, ๔๓๔๓๕๖๖, ๔๔๑๑๕๘๘ โทรสาร. ๔๒๔๐๓๗๕

○

ธรรมสภาได้รวบรวมหนังสือและสื่อธรรมะไว้บริการแก่ท่านสาธุชน

จากสำนักพิมพ์และสำนักปฏิบัติธรรมทั่วประเทศ ท่านที่สนใจเลือกชมได้ที่

**ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา**

เลขที่ ๒-๖ ถนนบรมราชชนนี เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐ โทร.๘๘๘๗๙๔๐

ริมถนนบรมราชชนนี กิโลเมตรที่ ๑๖ ก่อนถึงพุทธมณฑลสถาน เพียง ๒ กม.

○ **สถาบันบันลือธรรม** กราบเรียนเชิญท่านสาธุชนร่วมฟังพระธรรมเทศนา ในรายการ **พบพระ พบธรรม** ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น. ณ ห้องประชุมสถาบันฯ ชั้น ๒ อาคารศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา สอบถามองค์บรรยายธรรมที่ โทร. ๔๔๑๑๕๓๕

## ความจริงของชีวิต

สำนวนเก่าโบราณ

ระลึกถึง ความตาย สบายนัก
มันหักรัก หักหลง ในสงสาร
บรรเทามืด โมหันต์ ในสันดาน
ทำให้หาญ หายสะดุ้ง ไม่ยุ่งใจ

มาแต่กาย ไปแต่กาย ทั้งชายหญิง
เป็นความจริง ตรึงจิต อย่าคิดหลง
เมื่อนึกได้ ดังนี้ อย่ามีพะวง
จิตก็ปลง มักน้อย ไม่ลอยลม

ถึงรูปสวย รวยทรัพย์ คนนับหน้า
ต้องอำลา ลับลี้ หนีไม่พ้น
มาเยี่ยมโลก เพียงครู่ สู้ทุกข์ทน
แล้วกลับหน ทางเก่า ถูกเผาไฟ

แม้ซ่อนกาย ในกลีบเมฆ กลางเวหา
ซ่อนกายา กลางสมุทร สุดวิสัย
จะซ่อนตัว ในหุบเขา ลำเนาไพร
ณ ถิ่นใด พ้นตาย นั้นไม่มี

ธรรมสภา
โปรดช่วยสมทบค่าจัดพิมพ์ ๒๕ บาท
กราบอนุโมทนาแด่ทุกท่านที่สนับสนุนและร่วมสมทบค่าจัดพิมพ์
9 789747 586527